
KURT
WUCHTERL

RELIGINIS
PROTAS

ANALIZĚ

IR

KRITIKA

Taura

ALK

Turinys

Įvadas 15

A. Prieigos ir konfrontacijos:
religinio proto formos 29

1. Religinis protas teologinėje diskusijoje 23

1.1 „Arba – arba“ dialektika 31

1.2 Dialektika kaip egzistencinė interpretacija 35

1.3 Transcendencijos netektis 38

1.4 Transcendentiškumo vartimas transcendentalumu 42

1.5 Vadinamasis naujasis religingumas 46

2. Religinis protas kaip kritinis savęs iškėlimas 49

2.1 Filosofija kaip Švietimas 50

2.2 Projekcijos tezė kaip moderni religijos kritikos
forma 53

2.3 Redukcija į metafiziką, psichologiją ir sistemų
teoriją 57

- 3. Religinis protas kaip filosofinės refleksijos modusas 60
  - 3.1 Religijos įjungimas į filosofijos sistematiką 61
  - 3.2 Religija kaip fenomenas sui generis 64
  - 3.3 Mūsų laikų sąvyje–pakankamumas 67
  - 3.4 „Religija po Švietimo“ 73

B. Fenomenologinės analizės: religinio proto objektas 77

- 4. Kontingencija kaip religinio proto prielaida 79
  - 4.1 Ontologinės kontingencijos sąvoka 80
    - a. Apibrėžimai 80
    - b. Įvairios interpretacijos 82
  - 4.2 Kontingencija ir prasmė 86
    - a. Semantinė ir funkcinė prasmė 87
    - b. Veiklos prasmė 89
    - c. Kontingencija religijos filosofijoje 90
  - 4.3 Religijos filosofijai rūpimos kontingencijos išskyrimas ir preliminari darbo hipotezė 94
- 5. Religinis protas kaip ontologinės kontingencijos įveikimas 100
  - 5.1 Kontingencija ir mokslas 100
  - 5.2 Apie mokslo sąvokos bei jos prielaidų analizę 106
    - a. Mokslo teorijos struktūra: standartinio modelio pavyzdys 108
    - b. Bendrosios prielaidos 113
    - c. Specialiosios prielaidos 118
  - 5.3 Ontologinis kontingencijos įveikimas 121

- a. Mokslinės ontologijos modalumai 122
  - b. Santykis su religijos filosofijai rūpima kontingencija 124
  - c. Mokslinės ontologijos transcendavimas 125
  - d. Hermeneutinio mokslo klausimas 129
6. Religinis protas ir susitikimas su kontingencija 133
- 6.1 Veiklos prasmė ir religinė praktika 135
    - a. Įrankumas (Zuhandensein) ir su-būtis (Mitsein) 135
    - b. Įrankumo transformavimas religiniame rituale 140
    - c. Įrankybė kaip grynas funkcionalumas 143
  - 6.2 Egzistencialumas ir religinė patirtis 147
    - a. Jausmas ir kontingencija 148
    - b. Religinis jausmas kaip santykio su kontingencija momentas 151
    - c. Jausmo projekcija ir religijos kritika 153
  - 6.3 Refleksija ir religinis indiferentiškumas 156
    - a. Apie indiferentiškumo vaidmenį 156
    - b. Indiferentiškumas ir gyvenimo forma 159
    - c. Indiferentiškumas kaip argumentas už nereligingumą 162
7. Religinio proto pagrindinės struktūros 163
- 7.1 Kontingencijos įveikimas ir susitikimas su kontingencija 165
    - a. Prasmę konstituojantis autonomiškas protas 165
    - b. Kontingencijos pripažinimas kaip susitikimas su kontingencija 167
  - 7.2 Pagrindinių sąvokų funkcija 173
    - a. Pavyzdys 173

- b. *Pagrindinės sąvokos ir argumentacijos* 176
- 7.3 *Religijos filosofijos paradigmos* 180
  - a. *Bandymai tiksliau apibrėžti paradigmos sąvoką* 180
  - b. *Pagrindinės sąvokos ir paradigmos* 182
  - c. *Religija ir ideologija* 184
  - d. *Kognityvumas ir istorinis veiksmingumas* 187
- C. *Tiesa ir iliuzija: religinio proto ribos* 189
- 8. *Deskripcija ir konfesija* 191
  - 8.1 *Fenomenologija ir religijos filosofijai rūpima kontingencija* 191
    - a. *Kontingencija klasikinėje fenomenologijoje* 191
    - b. *Subjekto transcendavimas* 194
    - c. *Žvilgsnio apgręžimas* 196
    - d. *Kontingencijos faktas sugriauna klasikinę fenomenologiją* 198
    - e. *Religijos filosofijai rūpima kontingencija kaip deskriptyvios fenomenologijos „fenomenas“* 200
  - 8.2 *Kontingencijos transcendavimas kaip būtina egzistencijos prielaida* 205
    - a. *Kontingencijos normavimai* 205
    - b. *Postmoderno iliuzijos* 207
    - c. *Religijos filosofijos terminų paaiškinimai* 225
- 9. *Racionalumas ir kontingencijos transcendavimas* 234
  - 9.1 *Profaninė ir religinė logika* 236
    - a. *Apie branduolinės logikos problemą* 236
    - b. *Puolimai prieš formaliąją logiką* 242
    - c. *Metaforiškas logikos sąvokos vartojimas* 248
    - d. *Kognityvumo problema* 253

- 9.2 „Normali“ kalbos vartosena 257
- a. Normali ir į mokslą orientuota kalba 257
  - b. Kalbinio pateikimo ribos 264
  - c. Kalbėjimas nozės–noemos modelyje 267
- 9.3 Kalba ir bekalbiškumas religijos kontekste 272
- a. Religija Wittgensteino koncepcijoje 272
  - b. Religinė kalba kaip „egzistuojančio mąstytojo“ (Kierkegaard) paradoksinė išraiška 275
  - c. Nuščiuvimas ir „reikšmingas tylėjimas“ Wittgensteino filosofijoje 278
  - d. Nebylumai kaip nusivylimo požymis 279
  - e. Wittgensteinas: kalbėjimo apie visiškai Kitą formali rehabilitacija 282
- 9.4 Turiningas kalbėjimas apie „visiškai Kitą“ 289
- a. Kalba kaip Dievo kreipinys į individą (M. Buber) 289
  - b. Nuoroda į meno kalbą 293
  - c. Kalba mistikoje ir zen–budizme 294
- 9.5 Racionalumas ir mitinis mąstymas 299
10. Klausimas apie tiesą 304
- 10.1 Į paradigmas orientuotos religijos filosofijos idėja ir klausimas apie tiesą 305
- a. Patvirtintos paradigmos sąvoka 305
  - b. Diskusija apie kognityvumo problemą 310
- 10.2 Pritarimas ir prieštaravimas 321
- a. Religinė tiesa ir filosofinė refleksija 321
  - b. Religinė tiesa ir teologinė refleksija 325
- 10.3 „Aprėpiančių paradigmų“ problema 334
- a. Humaniškojo racionalumo paradigma ir neopragmatizmas 335

- b. Visuotinės istorijos paradigma 349*
- 10.4 Religinio proto ribos kaip žmogaus baigtinumo išraiška 362*
  - a. Apie mūsų laikmečio religinę situaciją 363*
  - b. Religijos filosofija kaip pamatinė disciplina 373*
- Pastabos ir nuorodos 377*
- Bibliografija 411*
- Dalykų rodyklė 429*
- Vardų rodyklė 436*